ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 10ης Απριλίου 2008

σχετικά με τη διαχείριση της διανοητικής ιδιοκτησίας στις δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης και έναν κώδικα ορθής πρακτικής για τα πανεπιστήμια και τους άλλους δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2008) 1329]

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2008/416/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 165,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Κατά την επαναδρομολόγηση της στρατηγικής της Λισσαβόνας το 2005, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων έδωσαν έμφαση στον καίριο ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η βελτίωση των δεσμών μεταξύ των δημόσιων ερευνητικών οργανισμών, και ιδίως των πανεπιστημίων, και του ιδιωτικού τομέα στην προώθηση της κυκλοφορίας και αξιοποίησης των ιδεών σε μια δυναμική κοινωνία της γνώσης και στην ενίσχυση του ανταγωνισμού και της ευημερίας.

(2) Είναι απαραίτητο να καταβληθούν προσπάθειες με σκοπό την καλύτερη μετατροπή της γνώσης σε κοινωνικοοικονομικά οφέλη. Οι δημόσιοι ερευνητικοί οργανισμοί θα πρέπει επομένως να εξασφαλίσουν τη διάχυση και τη συστηματικότερη αξιοποίηση των αποτελεσμάτων έρευνας χρηματοδοτούμενης με δημόσια κεφάλαια, με σκοπό τη μετατροπή τους σε νέα προϊόντα και υπηρεσίες. Κατάλληλα μέσα για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι, μεταξύ άλλων, οι συνεργασίες πανεπιστημίων-επιχειρήσεων –συνεργατική ή επί συμβάσει έρευνα που διεξάγεται ή χρηματοδοτείται από κοινού με τον ιδιωτικό τομέα–, η χορήγηση αδειών και η δημιουργία τεχνοβλαστών.

(3) Η συστηματική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων έρευνας χρηματοδοτούμενης με δημόσια κεφάλαια εξαρτάται από την ορθή διαχείριση της διανοητικής ιδιοκτησίας (δηλαδή της γνώσης με την ευρύτερή της έννοια, η οποία περιλαμβάνει π.χ. τις εφευρέσεις, το λογισμικό, τις βάσεις δεδομένων και τους μικροοργανισμούς, ανεξαρτήτως αν προστατεύεται ή όχι από νομικά μέσα όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας), από την ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος και των αντίστοιχων δεξιοτήτων στο εσωτερικό των δημόσιων ερευνητικών οργανισμών, καθώς και από τη βελτίωση της επικοινωνίας και της αλληλόδρασης μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα.

(4) Η ενεργός συμμετοχή των δημόσιων ερευνητικών οργανισμών στη διαχείριση της διανοητικής ιδιοκτησίας και στη μεταφορά της γνώσης έχει καθοριστική σημασία για την αποκόμιση κοινωνικοοικονομικών οφελών και για την προσέλκυση σπουδαστών, επιστημόνων και περαιτέρω χρηματοδότησης.

(5) Τα τελευταία χρόνια, τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν διάφορες πρωτοβουλίες για να διευκολύνουν τη μεταφορά της γνώσης σε εθνικό επίπεδο, αλλά οι σημαντικές διαφορές μεταξύ των εθνικών ρυθμιστικών πλαισίων, πολιτικών και πρακτικών, καθώς και τα διαφορετικά πρότυπα διαχείρισης της διανοητικής ιδιοκτησίας που εφαρμόζουν οι δημόσιοι ερευνητικοί οργανισμοί, εμποδίζουν ή παρακωλύουν την υπερεθνική μεταφορά γνώσης στην Ευρώπη και την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας.

(6) Σε συνέχεια της ανακοίνωσης που εξέδωσε η Επιτροπή το 2007 [1], στην οποία καθορίζονταν προσεγγίσεις για ένα κοινό ευρωπαϊκό πλαίσιο για τη μεταφορά τη γνώσης, τον Ιούνιο του 2007 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να διατυπώσει οδηγίες σχετικά με τη διαχείριση της διανοητικής ιδιοκτησίας από τους δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς, υπό μορφή σύστασης προς τα κράτη μέλη.

(7) Σκοπός της παρούσας σύστασης είναι να προτείνει, αφενός, στα κράτη μέλη και τις περιφέρειές τους, στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη ή ενημέρωση των εθνικών κατευθυντήριων γραμμών και πλαισίων και, αφετέρου, στους δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς, έναν κώδικα ορθής πρακτικής με σκοπό τη βελτίωση των μεθόδων διαχείρισης της διανοητικής ιδιοκτησίας και μεταφοράς γνώσης που εφαρμόζουν οι δημόσιοι ερευνητικοί οργανισμοί.

[1] COM(2007) 182.

(8) Η συνεργασία στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης, καθώς και οι δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης, μεταξύ της Κοινότητας και τρίτων χωρών θα πρέπει να βασίζονται σε σαφείς και ενιαίες συστάσεις και πρακτικές οι οποίες να κατοχυρώνουν την ισότιμη και δίκαιη πρόσβαση στη διανοητική ιδιοκτησία που παράγεται μέσω διεθνών ερευνητικών συνεργασιών, προς αμοιβαίο όφελος όλων των εμπλεκόμενων εταίρων. Ως έγγραφο αναφοράς εν προκειμένω θα πρέπει να χρησιμοποιείται ο συνημμένος στην παρούσα σύσταση κώδικας ορθής πρακτικής.

(9) Έχουν εντοπισθεί διάφορες ορθές πρακτικές, οι οποίες αναμένεται να βοηθήσουν τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν την παρούσα σύσταση. Εναπόκειται σε κάθε κράτος μέλος να επιλέξει τις καταλληλότερες διαδικασίες και πρακτικές για να εξασφαλίσει την τήρηση των αρχών που διατυπώνονται στην παρούσα σύσταση, λαμβάνοντας υπόψη τι θα ήταν πιο αποτελεσματικό στο εθνικό του πλαίσιο, δεδομένου ότι οι διαδικασίες και οι πρακτικές που είναι αποτελεσματικές σε ένα κράτος μέλος μπορεί να μην είναι εξίσου αποτελεσματικές σε κάποιο άλλο. Θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη οι κατευθυντήριες γραμμές που ισχύουν σήμερα σε επίπεδο Κοινότητας και ΟΟΣΑ.

(10) Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρακολουθούν την εφαρμογή της παρούσας σύστασης και τον αντίκτυπό της, και να προωθούν την ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταφοράς γνώσης,

ΣΥΝΙΣΤΑ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ:

1. να μεριμνήσουν ώστε όλοι οι δημόσιοι ερευνητικοί οργανισμοί να αναγνωρίσουν τη μεταφορά γνώσης ως στρατηγική αποστολή τους·

2. να ενθαρρύνουν τους δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς να αναπτύσσουν πολιτικές και διαδικασίες διαχείρισης της διανοητικής ιδιοκτησίας, σύμφωνες με τον κώδικα ορθής πρακτικής που παρατίθεται στο παράρτημα Ι, και να δημοσιοποιούν τις πολιτικές και διαδικασίες αυτές·

3. να υποστηρίζουν την ανάπτυξη, στο πλαίσιο των δημόσιων ερευνητικών οργανισμών, ικανοτήτων και δεξιοτήτων μεταφοράς γνώσης, καθώς και την ανάληψη δράσεων ευαισθητοποίησης και βελτίωσης των δεξιοτήτων των σπουδαστών –ιδίως στον τομέα της επιστήμης και της τεχνολογίας– όσον αφορά τη διανοητική ιδιοκτησία, τη μεταφορά γνώσης και την επιχειρηματικότητα·

4. να προωθούν την ευρεία διάδοση της γνώσης που έχει δημιουργηθεί χάρη σε δημόσιους πόρους, λαμβάνοντας μέτρα για την ενθάρρυνση της ανοικτής πρόσβασης στα αποτελέσματα της έρευνας, και ταυτόχρονα να καθιστούν δυνατή, όπου ενδείκνυται, την προστασία της σχετικής διανοητικής ιδιοκτησίας·

5. να συνεργάζονται και να λαμβάνουν μέτρα με σκοπό τη βελτίωση της συνοχής μεταξύ των αντίστοιχων οικείων καθεστώτων κυριότητας που διέπουν τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας κατά τρόπο ώστε να διευκολύνουν την υπερεθνική συνεργασία και μεταφορά γνώσης στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης·

6. να χρησιμοποιούν τις αρχές που εκτίθενται στην παρούσα σύσταση ως βάση αναφοράς για την εισαγωγή ή αναπροσαρμογή εθνικών κατευθυντήριων γραμμών και εθνικών νομοθετικών διατάξεων που διέπουν τη διαχείριση της διανοητικής ιδιοκτησίας και τη μεταφορά γνώσης από τους δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς, καθώς και για τη σύναψη συμφωνιών ερευνητικής συνεργασίας με τρίτες χώρες, ή για τη λήψη οποιουδήποτε άλλου μέτρου προώθησης της μεταφοράς γνώσης, ή για την ανάπτυξη νέων πολιτικών ή καθεστώτων χρηματοδότησης, τηρώντας ταυτόχρονα τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων·

7. να λάβουν μέτρα ώστε να διασφαλίσουν την ευρύτερη δυνατή εφαρμογή του κώδικα ορθής πρακτικής, είτε απευθείας τα ίδια είτε μέσω των κανόνων που καθορίζουν οι εθνικοί και περιφερειακοί οργανισμοί χρηματοδότησης της έρευνας·

8. να διασφαλίζουν την ισότιμη και δίκαιη μεταχείριση των συμμετεχόντων σε διεθνή ερευνητικά έργα, τόσο εκείνων που προέρχονται από κράτη μέλη όσο και εκείνων που προέρχονται από τρίτες χώρες, σε ό,τι αφορά την κυριότητα των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και την πρόσβαση σε αυτά, προς αμοιβαίο όφελος όλων των εμπλεκόμενων εταίρων·

9. να ορίσουν ένα εθνικό σημείο επαφής, τα καθήκοντα του οποίου θα πρέπει να περιλαμβάνουν τον συντονισμό των μέτρων που αφορούν τη μεταφορά γνώσης μεταξύ των δημόσιων ερευνητικών οργανισμών και του ιδιωτικού τομέα, καθώς και την αντιμετώπιση υπερεθνικών ζητημάτων, σε συνεργασία με τα αντίστοιχα σημεία επαφής των άλλων κρατών μελών·

10. να εξετάσουν τις βέλτιστες πρακτικές που παρατίθενται στο παράρτημα ΙΙ, και να κάνουν χρήση των πρακτικών αυτών, λαμβάνοντας υπόψη το εθνικό πλαίσιο·

11. να ενημερώνουν την Επιτροπή, αρχικά έως τις 15 Ιουλίου 2010 και στη συνέχεια ανά διετία, σχετικά με τα μέτρα που έχουν λάβει βάσει της παρούσας σύστασης, καθώς και σχετικά με τον αντίκτυπο των μέτρων αυτών.

Βρυξέλλες, 10 Απριλίου 2008.

Για την Επιτροπή

Janez POTOČNIK

Μέλος της Επιτροπής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Κώδικας ορθής πρακτικής για τη διαχείριση, εκ μέρους των πανεπιστημίων και άλλων δημόσιων ερευνητικών οργανισμών, της διανοητικής ιδιοκτησίας στις δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης

Ο παρών κώδικας ορθής πρακτικής αποτελείται από τρεις κύριες ομάδες αρχών.

Οι αρχές εσωτερικής πολιτικής για τη διανοητική ιδιοκτησία (στο εξής «ΔΙ») αποτελούν τις βασικές αρχές τις οποίες θα πρέπει να εφαρμόζουν οι δημόσιοι ερευνητικοί οργανισμοί ώστε να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τη διανοητική ιδιοκτησία που προκύπτει από ίδιες ή συνεργατικές δραστηριότητες στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης.

Οι αρχές πολιτικής για τη μεταφορά γνώσης (στο εξής «ΜΓ») αφορούν ειδικότερα την ενεργό μεταφορά και εκμετάλλευση της προαναφερόμενης διανοητικής ιδιοκτησίας, ανεξαρτήτως αν αυτή προστατεύεται ή όχι από κατοχυρωμένα σχετικά δικαιώματα, και συνεπώς συμπληρώνουν τις αρχές που αφορούν την πολιτική ΔΙ.

Οι αρχές συνεργατικής έρευνας και έρευνας επί συμβάσει αφορούν όλους τους τύπους ερευνητικών δραστηριοτήτων που διεξάγονται ή χρηματοδοτούνται από έναν δημόσιο ερευνητικό οργανισμό από κοινού με τον ιδιωτικό τομέα, και ιδίως τις δραστηριότητες συνεργατικής έρευνας (όταν όλα τα μέρη εκτελούν εργασίες Ε & Α) και τις δραστηριότητες έρευνας επί συμβάσει (όταν η Ε & Α ανατίθεται με σύμβαση από δημόσιο ερευνητικό οργανισμό σε ιδιωτική επιχείρηση).

Αρχές εσωτερικής πολιτικής για τη διανοητική ιδιοκτησία

1. Ανάπτυξη πολιτικής ΔΙ στο πλαίσιο της μακροπρόθεσμης στρατηγικής και αποστολής του δημόσιου ερευνητικού οργανισμού, εσωτερική και εξωτερική δημοσιοποίηση της πολιτικής αυτής, και δημιουργία ενιαίου σημείου επαφής.

2. Η πολιτική αυτή θα πρέπει να παρέχει στο προσωπικό και στους σπουδαστές σαφείς κανόνες σχετικά ιδίως με την αποκάλυψη νέων ιδεών που ενδέχεται να έχουν εμπορικό ενδιαφέρον, την κυριότητα των αποτελεσμάτων ερευνητικών εργασιών, την τήρηση αρχείων, τη διαχείριση των συγκρούσεων συμφερόντων και την ανάληψη δεσμεύσεων έναντι τρίτων.

3. Προώθηση της καταγραφής, της εκμετάλλευσης και, όπου ενδείκνυται, της προστασίας της διανοητικής ιδιοκτησίας, σύμφωνα με τη στρατηγική και την αποστολή του δημόσιου ερευνητικού οργανισμού και με στόχο τη μεγιστοποίηση των κοινωνικοοικονομικών οφελών. Για τον σκοπό αυτό, είναι δυνατό να υιοθετούνται διαφορετικές προσεγγίσεις, οι οποίες να ανταποκρίνονται στα αντίστοιχα επιστημονικά/τεχνικά πεδία, για παράδειγμα προσέγγιση «κοινού κτήματος» ή προσέγγιση «ανοικτής καινοτομίας».

4. Παροχή κατάλληλων κινήτρων σε όλα τα εμπλεκόμενα μέλη του προσωπικού ώστε να διασφαλίζεται η ενεργός συμμετοχή τους στην εφαρμογή της πολιτικής ΔΙ. Εν προκειμένω πρέπει να παρέχονται όχι μόνο οικονομικά κίνητρα, αλλά και κίνητρα επαγγελματικής ανέλιξης (κατά τις διαδικασίες αξιολόγησης να συνεκτιμώνται, παράλληλα με τα ακαδημαϊκά κριτήρια, και οι δεξιότητες ως προς τη διανοητική ιδιοκτησία και τη μεταφορά γνώσης).

5. Εξέταση της σκοπιμότητας δημιουργίας, από τον δημόσιο ερευνητικό οργανισμό, ομοιογενών χαρτοφυλακίων διανοητικής ιδιοκτησίας –π.χ. σε συγκεκριμένα τεχνικά πεδία– και, κατά περίπτωση, της σκοπιμότητας συγκρότησης «κοινών αποθεμάτων» διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας/ΔΙ τα οποία θα περιλαμβάνουν και τη διανοητική ιδιοκτησία άλλων δημόσιων ερευνητικών οργανισμών. Κάτι τέτοιο μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία της απαιτούμενης κρίσιμης μάζας και στη μείωση του κόστους των συναλλαγών για τους τρίτους, και επομένως να διευκολύνει την εκμετάλλευση της ΔΙ.

6. Ευαισθητοποίηση και βελτίωση των βασικών δεξιοτήτων σε θέματα διανοητικής ιδιοκτησίας και μεταφοράς γνώσης μέσω σχετικών δράσεων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των σπουδαστών και των μελών του ερευνητικού προσωπικού, και λήψη μέριμνας ώστε τα μέλη του προσωπικού που είναι αρμόδια για τη διαχείριση της ΔΙ/ΜΓ να διαθέτουν τις απαιτούμενες δεξιότητες και να λαμβάνουν κατάλληλη επιμόρφωση.

7. Ανάπτυξη και δημοσιοποίηση μιας πολιτικής δημοσιεύσεων/διάχυσης της γνώσης η οποία θα προωθεί την ευρεία διάχυση των αποτελεσμάτων των δραστηριοτήτων έρευνας και ανάπτυξης (π.χ. μέσω δημοσιεύσεων ανοικτής πρόσβασης) και ταυτόχρονα θα αφήνει περιθώρια για τυχόν καθυστερήσεις όταν προβλέπεται κατοχύρωση διανοητικής ιδιοκτησίας, αν και οι καθυστερήσεις αυτές πρέπει να περιορίζονται στο ελάχιστο.

Αρχές πολιτικής για τη μεταφορά γνώσης

8. Προκειμένου να προωθηθεί η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων έρευνας χρηματοδοτούμενης με δημόσια κεφάλαια και να μεγιστοποιηθεί ο κοινωνικοοικονομικός τους αντίκτυπος, εξέταση όλων των πιθανών μηχανισμών εκμετάλλευσης (π.χ. χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης ή δημιουργία τεχνοβλαστών) και όλων των πιθανών εταίρων εκμετάλλευσης (π.χ. τεχνοβλαστών, υφιστάμενων εταιρειών, άλλων δημόσιων ερευνητικών οργανισμών, επενδυτών, υπηρεσιών ή φορέων στήριξης της καινοτομίας), και επιλογή των καταλληλότερων.

9. Η εφαρμογή προορατικής πολιτικής ΔΙ/ΜΓ ενδέχεται μεν να αποφέρει πρόσθετα έσοδα στον δημόσιο ερευνητικό οργανισμό, αλλά αυτό δεν πρέπει να αποτελεί τον πρώτιστο στόχο.

10. Λήψη μέριμνας ώστε ο δημόσιος ερευνητικός οργανισμός να διαθέτει, εκτός από το τεχνικό προσωπικό, και επαγγελματικές υπηρεσίες μεταφοράς γνώσης, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών νομικών, οικονομικών και εμπορικών συμβουλών και συμβουλών σε θέματα νομικής κατοχύρωσης και προστασίας της διανοητικής ιδιοκτησίας, ή να έχει πρόσβαση σε τέτοιες υπηρεσίες.

11. Ανάπτυξη και δημοσιοποίηση πολιτικής αδειοδοτήσεων, με σκοπό την εναρμόνιση των πρακτικών στο εσωτερικό του δημόσιου ερευνητικού οργανισμού και τη διασφάλιση της αμεροληψίας όλων των σχετικών συναλλαγών. Ειδικότερα, είναι απαραίτητο να αξιολογούνται προσεκτικά οι περιπτώσεις μεταβίβασης της κυριότητας δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που κατέχει ο δημόσιος ερευνητικός οργανισμός και οι περιπτώσεις χορήγησης αποκλειστικών αδειών [1], ιδίως προς τρίτους εκτός Ευρώπης. Η χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης θα πρέπει να υπόκειται σε όρους κατάλληλης οικονομικής ή άλλης αντιστάθμισης.

12. Ανάπτυξη και δημοσιοποίηση πολιτικής ως προς τη δημιουργία τεχνοβλαστών, η οποία θα επιτρέπει και θα ενθαρρύνει τα μέλη του προσωπικού του δημόσιου ερευνητικού οργανισμού να εμπλέκονται στη δημιουργία τεχνοβλαστών κατά περίπτωση, και θα διασαφηνίζει τις μακροπρόθεσμες σχέσεις μεταξύ του δημόσιου ερευνητικού οργανισμού και των τεχνοβλαστών.

13. Καθορισμός σαφών αρχών επιμερισμού των εσόδων που αποφέρει η μεταφορά γνώσης, μεταξύ του δημόσιου ερευνητικού οργανισμού, του εκάστοτε τμήματος και των εφευρετών.

14. Παρακολούθηση της προστασίας της διανοητικής ιδιοκτησίας και των δραστηριοτήτων μεταφοράς γνώσης, καθώς και των σχετικών επιτευγμάτων, και τακτική δημοσιοποίησή τους. Τα αποτελέσματα των ερευνητικών δραστηριοτήτων του δημόσιου ερευνητικού οργανισμού, η αντίστοιχη τεχνογνωσία και τα αντίστοιχα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας θα πρέπει να καθίστανται πιο ορατά για τον ιδιωτικό τομέα, ώστε να διευκολύνεται η εκμετάλλευσή τους.

Αρχές συνεργατικής έρευνας και έρευνασ επί συμβάσει [2]

15. Οι κανόνες που διέπουν τις δραστηριότητες συνεργατικής έρευνας και έρευνας επί συμβάσει θα πρέπει να συνάδουν με την αποστολή κάθε μέρους. Θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το επίπεδο της ιδιωτικής χρηματοδότησης και να ευθυγραμμίζονται με τους στόχους των ερευνητικών δραστηριοτήτων, και ιδίως με τους εξής: μεγιστοποίηση του εμπορικού και κοινωνικοοικονομικού αντικτύπου της έρευνας, συμβολή στην επίτευξη του στόχου προσέλκυσης ιδιωτικών χρηματοδοτικών πόρων τον οποίο επιδιώκει ο δημόσιος χρηματοδοτικός οργανισμός, διατήρηση –ως προς τα θέματα διανοητικής ιδιοκτησίας– μιας θέσης που να επιτρέπει την ανάληψη περαιτέρω ακαδημαϊκής και συνεργατικής έρευνας, και μη παρακώλυση της διάχυσης των αποτελεσμάτων Ε & Α.

16. Για κάθε ερευνητικό έργο, τα ζητήματα διανοητικής ιδιοκτησίας θα πρέπει να διασαφηνίζονται σε διοικητικό επίπεδο και το νωρίτερο δυνατό, κατά προτίμηση πριν από την έναρξη του έργου. Στα ζητήματα διανοητικής ιδιοκτησίας συγκαταλέγονται η κατανομή της κυριότητας της διανοητικής ιδιοκτησίας που παράγεται στο πλαίσιο του έργου (στο εξής «νέα στοιχεία»), ο προσδιορισμός της διανοητικής ιδιοκτησίας την οποία κατέχουν τα μέρη πριν από την έναρξη του έργου (στο εξής «προϋπάρχοντα στοιχεία») και η οποία είναι αναγκαία για την εκτέλεση του έργου ή για σκοπούς εκμετάλλευσης, τα δικαιώματα πρόσβασης [3] σε προϋπάρχοντα και νέα στοιχεία για τους σκοπούς αυτούς, και ο επιμερισμός των εσόδων.

17. Στα έργα συνεργατικής έρευνας, η κυριότητα των νέων στοιχείων θα πρέπει να ανήκει στο μέρος που έχει παραγάγει τα νέα στοιχεία, αλλά είναι δυνατό να κατανέμεται σε διάφορα μέρη βάσει συμβατικής συμφωνίας συναφθείσας εκ των προτέρων, στην οποία θα συνεκτιμώνται δεόντως τα συμφέροντα, τα καθήκοντα και οι χρηματοοικονομικές ή άλλες συνεισφορές του κάθε μέρους στο πλαίσιο του έργου. Στην περίπτωση της έρευνας επί συμβάσει, τα νέα στοιχεία που παράγονται από τον δημόσιο ερευνητικό οργανισμό ανήκουν στο μέρος που προέρχεται από τον ιδιωτικό τομέα. Το έργο δεν θα πρέπει να επηρεάζει την κυριότητα των προϋπαρχόντων στοιχείων.

18. Για κάθε ερευνητικό έργο, τα δικαιώματα πρόσβασης [3] θα πρέπει να διασαφηνίζονται το νωρίτερο δυνατό, κατά προτίμηση πριν από την έναρξη του έργου. Όταν είναι αναγκαίο για τη διεξαγωγή του ερευνητικού έργου, ή για την εκμετάλλευση νέων στοιχείων ενός μέρους, θα πρέπει να του παραχωρούνται δικαιώματα πρόσβασης σε νέα και προϋπάρχοντα στοιχεία των άλλων μερών, υπό όρους στους οποίους θα συνεκτιμώνται δεόντως τα συμφέροντα, τα καθήκοντα και οι χρηματοοικονομικές ή άλλες συνεισφορές του κάθε μέρους στο πλαίσιο του έργου.

---

[1] Όσον αφορά τα αποτελέσματα Ε & Α με περισσότερα του ενός πιθανά πεδία εφαρμογών, πρέπει να αποφεύγεται η χορήγηση αποκλειστικών αδειών χωρίς περιορισμούς ως προς το πεδίο εφαρμογής ή τη χρήση. Επιπλέον, ο δημόσιος ερευνητικός οργανισμός θα πρέπει κατά κανόνα να διατηρεί κατάλληλα δικαιώματα που να επιτρέπουν τη διάχυση της γνώσης και τη διευκόλυνση περαιτέρω ερευνητικών εργασιών.

[2] Όταν ένας δημόσιος ερευνητικός οργανισμός αναθέτει με σύμβαση ερευνητικές εργασίες σε ιδιωτικό εταίρο ή διεξάγει συνεργατική έρευνα με ιδιωτικό εταίρο, η Επιτροπή αυτομάτως (δηλαδή χωρίς να απαιτείται κοινοποίηση) θα θεωρεί ότι δεν χορηγείται έμμεση κρατική ενίσχυση στον ιδιωτικό εταίρο μέσω του δημόσιου ερευνητικού οργανισμού, εφόσον πληρούνται οι όροι που προβλέπονται στο κοινοτικό πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία (ΕΕ C 323 της 30.12.2006 – ιδίως σημεία 3.2.1 και 3.2.2).

[3] Ως δικαιώματα πρόσβασης νοούνται τα δικαιώματα που παραχωρούν τα μέρη μεταξύ τους, σε αντιδιαστολή με τις άδειες που παραχωρούνται σε τρίτους. Θα πρέπει να προσδιορίζεται ποια μέρη μπορούν να χρησιμοποιούν προϋπάρχοντα ή νέα στοιχεία για σκοπούς έρευνας ή/και εκμετάλλευσης, υπό ποιους όρους, καθώς και ποια είναι τα προϋπάρχοντα ή νέα στοιχεία που αφορά αυτή η πρόσβαση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Πρακτικές δημόσιων αρχών, οι οποίες έχει διαπιστωθεί ότι διευκολύνουν τη διαχείριση της διανοητικής ιδιοκτησίας στις δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης που αναπτύσσονται από πανεπιστήμια και άλλους δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς

Η μεταφορά γνώσης ως στρατηγική αποστολή των δημόσιων ερευνητικών οργανισμών

1. Καθιέρωση της μεταφοράς γνώσης μεταξύ πανεπιστημίων και επιχειρήσεων ως μόνιμης πολιτικής και επιχειρησιακής προτεραιότητας όλων των δημόσιων οργανισμών χρηματοδότησης της έρευνας του εκάστοτε κράτους μέλους, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.

2. Υπαγωγή των δραστηριοτήτων μεταφοράς γνώσης στην αρμοδιότητα υπουργείου, επιφορτισμένου με τον συντονισμό των πρωτοβουλιών προώθησης της μεταφοράς γνώσης με άλλα υπουργεία.

3. Ορισμός, από κάθε υπουργείο και από κάθε περιφερειακό κρατικό όργανο που αναπτύσσει δραστηριότητα μεταφοράς γνώσης, ενός υπαλλήλου αρμόδιου για την παρακολούθηση του αντικτύπου αυτών των δραστηριοτήτων. Τακτική συνεδρίαση αυτών των υπαλλήλων με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών και την εξέταση μεθόδων βελτίωσης της μεταφοράς γνώσης.

Πολιτικές διαχείρισης της διανοητικής ιδιοκτησίας

4. Ενθάρρυνση της ορθής διαχείρισης της διανοητικής ιδιοκτησίας που προκύπτει από δημόσια χρηματοδότηση. Διεξαγωγή της διαχείρισης αυτής σύμφωνα με καθιερωμένες αρχές στις οποίες συνεκτιμώνται τα έννομα συμφέροντα των ιδιωτικών επιχειρήσεων (π.χ. προσωρινές υποχρεώσεις τήρησης εμπιστευτικότητας).

5. Διαμόρφωση ερευνητικής πολιτικής η οποία να προωθεί την προσφυγή στον ιδιωτικό τομέα για τον προσδιορισμό των τεχνολογικών αναγκών, την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων στην έρευνα και την ενθάρρυνση της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της έρευνας που χρηματοδοτείται με δημόσια κεφάλαια.

Ικανότητες και δεξιότητες μεταφοράς γνώσης

6. Παροχή επαρκών πόρων και κινήτρων στους δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς και στο προσωπικό τους ώστε να αναλαμβάνουν και να συμμετέχουν σε δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης.

7. Λήψη μέτρων για την κατοχύρωση της διαθεσιμότητας και τη διευκόλυνση της πρόσληψης εξειδικευμένου προσωπικού (π.χ. υπαλλήλων αρμοδίων σε θέματα μεταφοράς γνώσης) από τους δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς.

8. Κατάρτιση τυποποιημένων συμβάσεων και ανάπτυξη ενός εργαλείου λήψης σχετικών αποφάσεων το οποίο θα διευκολύνει την επιλογή της καταλληλότερης κατά περίπτωση τυποποιημένης σύμβασης βάσει μιας σειράς παραμέτρων.

9. Διεξαγωγή διαβουλεύσεων με τις ενδιαφερόμενες ομάδες συμφερόντων, συμπεριλαμβανομένων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, των μεγάλων επιχειρήσεων και των δημόσιων ερευνητικών οργανισμών, πριν από τη θέσπιση νέων μηχανισμών προώθησης της μεταφοράς γνώσης (π.χ. καθεστώτων κινητικότητας ή χρηματοδότησης).

10. Ενθάρρυνση της συνένωσης και συνδιάθεσης πόρων μεταξύ δημόσιων ερευνητικών οργανισμών, σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο, όταν οι οργανισμοί αυτοί δεν διαθέτουν κρίσιμη μάζα ερευνητικών δαπανών τέτοια που να τους επιτρέπει να ορίσουν δικό τους γραφείο μεταφοράς γνώσης ή δικό τους διαχειριστή μεταφοράς γνώσης.

11. Δρομολόγηση προγραμμάτων στήριξης των τεχνοβλαστών έρευνας, τα οποία θα περιλαμβάνουν μαθήματα επιχειρηματικής εκπαίδευσης-κατάρτισης και θα προωθούν την αλληλόδραση μεταξύ των δημόσιων ερευνητικών οργανισμών και των κατά τόπους φυτωρίων επιχειρήσεων, επενδυτών, υπηρεσιών υποστήριξης επιχειρήσεων κ.λπ.

12. Διάθεση δημόσιων χρηματοδοτικών πόρων προς υποστήριξη της μεταφοράς γνώσης και της αλληλόδρασης των δημόσιων ερευνητικών οργανισμών με τον ιδιωτικό τομέα, π.χ. μέσω της πρόσληψης ειδικών.

Συνοχή της υπερεθνικής συνεργασίας

13. Για την προώθηση της υπερεθνικής μεταφοράς γνώσης και τη διευκόλυνση της συνεργασίας με μέρη από άλλες χώρες, θέσπιση σαφών κανόνων προσδιορισμού του κυρίου της διανοητικής ιδιοκτησίας που προκύπτει από έρευνα χρηματοδοτούμενη με δημόσια κεφάλαια, και παροχή εύκολης προσπέλασης στις πληροφορίες αυτές, καθώς και στις πληροφορίες που αφορούν τους όρους χρηματοδότησης που μπορεί να επηρεάσουν τη μεταφορά γνώσης. Στους δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς των περισσότερων κρατών μελών της ΕΕ, το κατά κανόνα ισχύον καθεστώς ως προς την κυριότητα της διανοητικής ιδιοκτησίας είναι η «θεσμική κυριότητα» –σε αντιδιαστολή με το «προνόμιο του καθηγητή».

14. Κατά την υπογραφή συμφωνιών διεθνούς ερευνητικής συνεργασίας, οι όροι και οι προϋποθέσεις που αφορούν τα έργα που χρηματοδοτούνται βάσει προγραμμάτων και των δύο χωρών προβλέπουν αντίστοιχα δικαιώματα για όλους τους συμμετέχοντες, ιδίως σε ό,τι αφορά την πρόσβαση σε δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας και τους συναφείς περιορισμούς χρήσης.

Διάχυση της γνώσης

15. Εφαρμογή, από τους δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς, προσέγγισης ανοικτής πρόσβασης στις επιστημονικές δημοσιεύσεις που απορρέουν από έρευνα χρηματοδοτούμενη με δημόσια κεφάλαια και οι οποίες έχουν υποβληθεί σε αξιολόγηση από ομότιμους κριτές.

16. Προώθηση της ανοικτής πρόσβασης σε ερευνητικά δεδομένα, σύμφωνα με τις αρχές και κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ όσον αφορά την πρόσβαση σε ερευνητικά δεδομένα που έχουν προκύψει από δημόσια χρηματοδότηση, λαμβανομένων υπόψη των περιορισμών εμπορικής εκμετάλλευσης.

17. Ανάπτυξη, με δημόσια χρηματοδότηση, μέσων αρχειοθέτησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων (π.χ. χώρων αποθήκευσης δεδομένων στο διαδίκτυο) σε σχέση με τις πολιτικές ανοικτής πρόσβασης.

Παρακολούθηση της εφαρμογής

18. Καθιέρωση των αναγκαίων μηχανισμών παρακολούθησης και αξιολόγησης της προόδου που σημειώνουν οι εθνικοί δημόσιοι ερευνητικοί οργανισμοί στον τομέα της μεταφοράς γνώσης (π.χ. καθιέρωση της υποβολής σχετικών ετήσιων εκθέσεων από τους δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς). Επιπλέον, γνωστοποίηση των πληροφοριών αυτών, καθώς και των βέλτιστων πρακτικών, στα άλλα κράτη μέλη.